

VILÁG PROLETÁRJAI, EGYESÜLJETEK!

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

A béke ünnepe

A béke, a szeretet, a család ünnepe karácsony. A családé, amikor fenyőillat tölti be a békés, csöndes, meleg szobát, amikor a hideg, fagyott földből frissen kiszakított kis fa mulandóvá tett örökzöldje, a család ilyenkor mindig tisztává simuló békéje néhány napra feledtetni velünk a kinti világot, amikor megengedtetik számunkra néhány napig otthonunk falai közé húzódnunk, s amikor a biztonságot adó falak között eltöltött bennünket a béke s nyugalom csodás érzése.

Mindenki szereti és várja a karácsonyt. Ha más nem, hát a gyermekkor élményeinek visszahozhatatlan világa melengeti át még a magányos embert is a szeretet ünnepén, a fenyőillatú, meleg szobában, az otthon biztonságában. Biztonság. Ennek jó érzése tölti be az embert, s örül, hogy nem kell egy-két napig szemet nyitnia a világra. Am a világ a tények macacosságával s a technika jótéteményei révén ilyenkor is befurakszik szobánkba. Tüntetések, lövések, könnygázbombák, munkanélküliség, éhínség, helyi háborúk... Az ember már-már látatlanban képes sorolni az esti tévéhíradó várható híreit. Képes rá, hiszen megszoktuk, túlnélül is megszoktuk ismétlődésükben ezeket a híreket. Olyannyira jó ismerőseink, hogy a terített, ünnepi asztal mellől immár aligha engedjük fülünkbe jutni őket, mondván: legalább erre a napra merüljenek feledésbe a világ bajai. Legalább az ünnep legyen a béke és a szeretet ünnepe.

En is megszoktam ezeket a híreket. A tévét néző, újságot olvasó ember túlzott és hamis „edzettségével” gyakran engedem el őket a fülem mellett. Hát még karácsonykor. A képernyőről könnyen kalandozik el szemem a földszített fenyőre, fiam boldog arcára. Hagyjuk most a világ dolgait...

Csak hogy a fenyő...! Az élet békés zöldjét betonfalaink világába hozó fenyő, amely baltától, fűrésztől immár gyökértelenül vált, haláltraftéllként díszíti ünnepivé a lakást...! Igen, a fenyő. Ahogyan megáll rajta a szem, ismét kinyílik az élet teljességére, hiszen az ünnepi hangulat is az élet része, amelyből — gyökértelenné téve, természetes világából — beköltöztettük a fát, hogy a megújuló élet reményét hozza el zöld túlvelével lakásunkba. Az élet teljessége...

S már ismét a képernyőre fordul az ember szeme. Tüntetések, lövések, könnygázbombák, munkanélküliség, éhínség, helyi háborúk... S a karácsony, a béke, a szeretet ünnepe... Hiába ilyenkor is dörögnek a fegyverek, ezek halnak éhen Afrikában. Európában eddig sosem látott pusztító erővel felszerelt hadseregek állnak szemben egy, még az enyhülés ellenére sem nyugodt világban. Keletről, nyugatról egyaránt halljuk

a békefelhívásokat, a biztonság erősítésére, a leszerelésre vonatkozó javaslatokat, s közben a NATO emeli fegyverkezési kiadásait, s a Varsói Szerződés országai is kénytelenek ugyanezt tenni. S Európa, a világ népei mit is tehetnek mást, a félelem egyensúlyával, a világ többszörös elpusztítására képes iszonyú pattal nyugtatják magukat: nem, ma már nem lehet háború! A józan ész mellett szól, hogy a megatonnáknak szunnyadó iszonyat fölébresztése képtelenség. Hogy ez semmiképpen sem történhet meg. Csak hogy közben gyarapodnak az arzenálok, s az új és új fegyverzetek világában lassanként már a félelem egyensúlyában sem bízhatunk.

Csökkenteni kellene hát a veszélyt, vagyis mindekelőt a fegyverzeteket, a fegyverben álló hadseregek létszámát. De hiába teszi meg sorra javaslatait a Varsói Szerződés, a NATO részéről mindig egy a válasz lényege: félelmetes erőket tartunk arzenálunkban, s ezért ők is erősítik a magukét. Kimondva, kimondatlanul hozzáteszik: a szocialista országok megbízhatatlan partner, hiszen támogatják a fejlődő világ felszabadító harcait. Ilyen „zavarkeltés” szemben pedig egyetlen út marad: tovább fegyverkezni...

Óriás spirálban csavarodik fölfelé a fegyverkezés. Mit tegyünk? A fegyverzetek csökkentésére, leszerelésre volna szükség, de hát ez egyoldalúan nem megy. Hagyjunk föl a fejlődő világ harcaival nyújtott segítséggel, s lebegjen a szemünk előtt csupán Európa békéje? Ez sem járható út. Hiszen az éhez, elnyomott népek segítése nemcsak internacionalista kötelesség, hanem jól fölfogott érdek is. Hiszen hogyan is beszélhetnénk békéről, biztonságról egy éhségtől, nyomortól bizonytalanra tett világban? Hogy segíteni más módon is lehet a szegény népeket? Hogyan? Legföljebb karácsonyi meleg levestel, ha éppen éhséjük, nyomoruk egyik legfőbb okának, a társadalmi elmaradottságnak és elnyomásnak a fölszámolásához nem segítjük őket hozzá. Hiszen csak szabad népek és érzésesen berendezett társadalmak összessége szavatolhatja földünkön a valódi, nem a félelmen és a kölcsönös elrettentésen alapuló békét.

Hiába, a béke és a szeretet ünnepe is ki kell tekintenünk a világba. S talán éppen a karácsonyi ünnep fényénél láthatjuk be igazán, a mi békénk, nyugalomunk az emberiségben gyökeresedik. Nem szakítjuk ki magunkat a népek családjából, hisz gyökértelenül csak az lenne a sorsunk, mint a fenyőé, amely békét hozva kövénk, gyökereit nélkül el-sorvadásra ítéltetett a meleg, összkomfortos otthon kényelmés világában.

SZÁVAY ISTVÁN

Az építészeti egység megmarad

„Bekerítik” a Dóm tereit

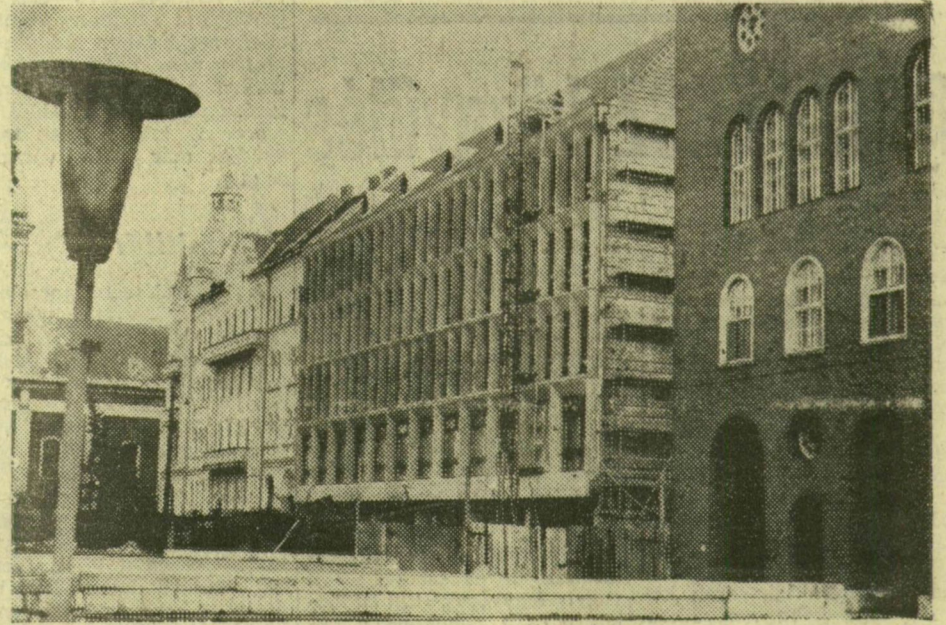
„Szeged nyílt nagy város, és egyetlen, mintegy egy-mérföldnyi hosszú utcából áll” — írta 1433-ban a városra átutazó Bertrandon de la Brocquière burgundi lovag. Mit láthatott, mit nem, nehezen idézhető fel. Kevés a XV. századi emléke a városnak. Az egyik e kevésből: Mátyás király „mikoron Szegeden a gyűlésben vala és Szent Dömötör napján (1465. október 26.) bement volna a nagymisére” — kezdi egyik történetét Heltai Gáspár Chronica az magyarok dolgairól című munkájában. Vagyis Mátyás templomban is járt. Mire Heltai sorai megfogalmazódtak, már kétszer is átépítették a katonák, halászkok, pásztorok és városiakok védőszentjének, Dömötörnek XI. századbéli templomát. S a következő évszázadokban még jó néhányszor.

Mára a hajdani templomból a XII—XIII. századi, kőbárányal díszített kis torony maradt. Magát a templomot az 1879-es árvíz még megkímélte, ám épp az árvíz miatt bontották le később. Úgy határoztak ugyanis a városatyák, hogy fogadalmi templomot emelnek, afféle árvízi emlékművet Dömötör temploma helyén. Az építkezés 1913-ban indult, s a világháborús szünet után 1923-ban folytatódott. A tér beépítésére kiírt tervpályázatot Herrich Béla nyerte meg, elképzelése a dóm, a Dömötör-torony, az egyetemi épületek, a püspöki palota harmonikus együttesét teremtette meg, melybe a tér északi oldalán a klasszicista volt Hungária-szálló (ma az MTA székháza) és a barokk, görögkeleti templom méltó kiegészítésként simul.

Aligha van Szegeden még egy olyan tér, mely évtizedeken át őrizte régi arculatát, amelynek házain nem fogott ki az idő, s amelynek városképi jelentősége szinte szimbolikus. A két torony tövében nyaranta százazrek fordulnak meg, s mióta a szabadtéri játékoknak is helyet ad a tér, neve Szegedével összeforrott, ve Szegedével összeforrott. Elődeink, városrendező őseink buzgalomból s tán idejéből nem futotta a tér keleti és nyugati oldalának befejezésére. A két foghíjat betölteni, bekeretezni a dómot úgy, hogy a tér építészeti egysége megmaradjon — ez kortársainkra maradt.

Az orvostudományi egyetem klinikai tömbje, meg a tér is kiegészül a már épülő oktatási központtal, amely a Tisza felől nézi a dómot. Az épület szerkezeti elemei, noha új technológiával készültek, hozzásimulnak a Rerrich tervezte klinkertéglás épületsorhoz, a párkányok magasságát, az ablakok rendjét ugyanis a már meglévő adottságokhoz hangolták a tervezők.

A nyugati oldal kis háza it 1975-ben bontották le már tudván, hogy ott az ideje esztendő végén gépek jelennek majd meg, s a kultúra terén megkezdődik a művelődésügy Szegeden oly régóta nélkülözött könyvtárnak, levéltárának alapozási munkája. Az előzmények híreit rendre tudattuk olvasóinkkal — kiírták és a BUVATI megnyerte a terv-

Somogyi Karolyné felvétele

Az oktatási központ a szomszédos házak ritmusát ismétli meg

A könyvtár-levéltár helyén dolgoznak már a földmunkagépek

pályázatot, elkészültek az első tervek —, hát most közre adjuk a legfrissebb információt is képünkkel: a DÉLÉP brigádjai, munkagépei elkezdtek a háromszintesre tervezett, s homlokzatával a dómra néző kulturális intézmény építését. Nyolc és fél ezer négyzetméterrel lesz „tágasabb” a tér, ekkora alapterületet építenek be a három szinten összesen.

Befejeződik hát — előreláthatólag 1980-ban — a Dóm téri épületegyüttes kiépítése, a tér rekonstrukciójának e század elején indult folyamata lezárul. Kilenccsáz évvel át a tér „látható” története: a Dömötör-torony és a levéltár szomszédsága... P. K.

Korszerűbb gépekkel több új termék

Megjelent a „RIVER BLUE” farmer

A Kenderfonó és Szövőipari Vállalat — bár jelentősen érzi a világgazdaság kedvezőtlen hatásait — ebben az esztendőben 2,2 milliárd forint értékű terméket gyártott és értékesített a hazai és a külföldi piacokon. Figyelemre méltó technológiai és technikai korszerűsítést hajtottak végre az év folyamán, amelynek következménye több új árucikk megjelenése.

A polipropilénzsinég-gyártás fejlesztése keretében megkezdtek a Szegedi Kenderfonógyárban az új fóliagyártó és -feldolgozó gépeken a termelést. A gépeket és berendezéseket olasz cégtől vásárolták a nyáron, és szeptember végére üzembe helyezték. Az új gépek termelékenyebbek a korábbiaknál, percenként 70 méter helyett 100 méteres sebességgel állítják elő a fóliát. Így az ott dolgozó emberektől is nagyobb ügyességet, figyelmet igényel a gépek irányítása, kezelése. Az új gépsort úgynevezett fogazott szerszámokkal is ellátta a Covema gépgyár, amelynek következtében külön fibrillálás nél-

kül is jól rostosítható zsinéget lehet gyártani. Az így készült zsinég karaktere lényegesen szebb, mint a tushengerrel rostosított zsinég, s ezenfelül a szakítószilárdsága is kedvezőbb, tehát könnyebben elátható a külföldi piacokon. A népgazdaság egyensúlyi helyzetét is javítja a termékcsoport gyártása, hiszen a próbaüzemelés során már a Tiszai Vegyi Kombinátban készített polipropilén granulátumot használták föl.

A pépétex, vagy ismertebb nevén a műkender, úgy látszik, egyenesbe jutott. Már a júliusi Szegedi Ipari Vásáron fölfigyeltek erre az újszerű termékre a szakemberek, az őszi Budapesti Nemzetközi Vásáron pedig díjat kapott. Két hónapja indult meg a nagyüzemi gyártás a szegedi kenderfonóban. Sikertől eljárt a korszzerű gyártóberendezések segítségével, hogy 15 den finomságú szálakat állíthatnak elő, óránként 100 kilogrammot. Első ízben a szövőfonalakhoz keverték a műkendert. Ebből az anyagból tisztán, vagy természetes szálakkal keverve kiváló zsi-

lyó, neket, köteleket lehet készíteni, s e termékek iránt van érdeklődés a tőkés országok piacain.

Az új gépek sok területen javították a termelékenységet, s újabb lehetőséget biztosítottak a gyártmányfejlesztésben is. Nemrégiben helyezték üzembe az Újszegedi Szövőgyárban az újvancsák olasz cégtől vásárolt szagorítógepet. E berendezés segítségével az újszegedi gyárban készített farmeranyagokat mérettartóvá tudják tenni. Az így készített farmerszövetek mosás után sem zsugorodnak 1,5 százaléknál nagyobb mértékben. Ez azt is jelenti, hogy a szegedi farmerszövetek kiállják a próbát, fölvehetik a versenyt a Levis farmerszövetekkel, illetve megfelelnek minden olyan előírásnak, mint amelyek az ismert nyugati farmerszövetek elé állítanak a szakemberek. A méretrögzítést követően megváltozott a szövetek jellege is, a farmeranyagok puhábbá, simulékonyabbá váltak. S keresztelést is tartottak már az újszegedi farmercsaládnál, a márkánév: RIVER BLUE (kék folyó).